

Aristoteles öncesinde mantıkla ilgili çalışmalar yapan düşünürler olmuştur. Ancak bu çalışmalar belli bir sisteme dayanmamaktadır. Aristoteles, kendinden önce ortaya konulmuş olan dağınık bilgileri ve sorunları araştırmış, mantığı sistematik hâle getirmiştir. Bu nedenle mantık biliminin kurucusu Aristoteles olarak kabul edilir. Onun kurduğu ve temel ilkelerini belirlediği mantık sistemi, uzun yıllar boyunca büyük bir değişime uğramaksızın felsefeciler ve bilim insanları tarafından kullanılmıştır. 19. yüzyıldaki gelişmeler sonucunda mantığın alanı ve kapsamı ile ilgili yeni görüşler ortaya çıkmıştır. Bu nedenle mantık tarihi üç dönem olarak incelenebilir: 1. Aristoteles öncesi dönem 2. Aristoteles'ten 19. yüzyıla kadar devam eden dönem, 3. Yeni dönem.

1. Bu parçadan aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Aristoteles mantığı sistematik hale getirmiştir.
- B) Aristoteles'in kurduğu sistem uzun yıllar boyunca değişime uğramamıştır.
- C) Aristoteles'le birlikte mantık çalışmaları başlamıştır.
- D) Mantık çalışmaları çeşitli dönemlerde halinde ele alınmaktadır.
- E) Aristoteles mantık biliminin kurucusu kabul edilir.

Zihinde tasarlanan kavramların dil ile ifade edilmesi terimdir. Ancak dil ile ifade edilen her sözcük terim değildir. Terimler ad olarak yalın hâlde, fiil olarak da mastar hâlde bulunur. Sözcükler ise ismin hâllerini alır. Fiil olan sözcükler çekimli hâlde bulunur. Örneğin konuşuyoruz, düşünürsün vb. terimler bir veya birden fazla sözcükten oluşabilir. Kitap, eldiven, Devlet Demir Yolları vb. birer terimdir. Fakat tek başına bir anlam taşımayan ifadeler (bu, şu, ki, ise, veya vb.) terim değildir.

2. Buna göre aşağıdakilerden hangisi sözcük olduğu hâlde terim olamaz?

- A) Türkiye büyük millet meclisi
- B) Malabadi Köprüsü
- C) Gibi
- D) Silgi
- E) Korku

“Pinokyo'nun yalan söyledikçe burnu uzadı.”

“İyilik perisi, elindeki sopasıyla bal kabağını at arabasına çevirdi.”

“Yarı insan Şahmeran yılanların kraliçesiydi.”

“Tepegöz, yemek için her gün koyun istedi.”

3. Altı çizili sözcüklerin ortak özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Gerçeklik
- B) Nelik
- C) Kimlik
- D) Somut
- E) Tekil

Nelik: Sadece zihindedir. Kavram dış dünyada yoktur,

Gerçeklik: Kavramın zihin dışındaki bireylerinin olması gerçekliktir.

Kimlik: Kavramın karşılığını dış dünyada “Şudur.” diye gösterebiliyorsak kimliği vardır.

4. Bu tanımlara göre aşağıdakilerden hangisinin sadece neliği vardır?

- A) Yasemin
- B) Karadeniz
- C) Topkapı
- D) Kafdağı
- E) Palandöken

Bir kavramın kapsamı ve içlemi birbirleriyle ters orantılıdır. Çünkü kavramın kapsamına giren varlık sayısı arttıkça bu varlıkların birbirleri ile olan benzerlikleri azalacaktır. Bu benzerlikler o varlıkların içlemini oluşturur.

5. Bu parçaya göre “Varlık , Aslan , Kedigiller, Hayvan, Canlı” gibi kavramlardan hangilerinin içlemi ve kapsamı en fazladır?

<u>Kapsamı en fazla</u>	<u>içlemi en fazla</u>
A) Varlık	Kedigiller
B) Varlık	Aslan
C) Canlı	Aslan
D) Canlı	Hayvan
E) Hayvan	Aslan

“Canlı, varlık, ağaç, bitki, kavak ağacı”

6. Verilen kavramların kapsam ve işlem ilişkisi ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Kapsamı ve içlemi en fazla olan kavram varlıktır.
- B) Varlığın kapsamı ağaç kavramının kapsamından fazladır.
- C) Bitkinin içlemi kavak ağacından azdır.
- D) Ağacın içlemi canlıdan fazladır.
- E) Canlının kapsamı bitkiden fazladır.

Genel Kavram: Bir sınıfın tümüne ya da aynı türden varlıkların ortak özelliklerine karşılık gelen kavramdır. Tekil Kavram: Tek bir varlığı karşılayan kavramdır.

7. Buna göre aşağıdakilerden hangisi genel kavramdır.

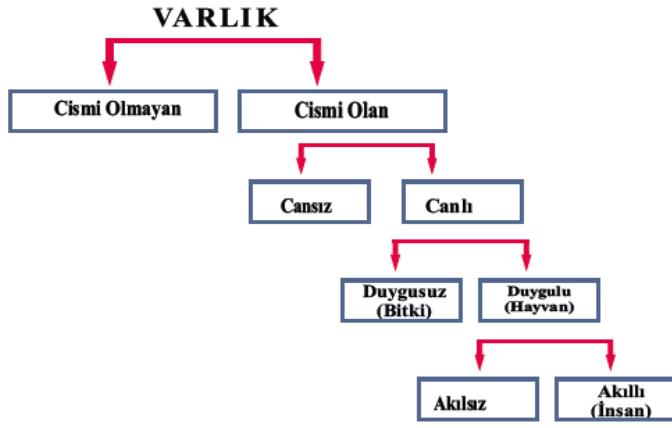
- A) Merkür
- B) Venüs
- C) Dünya
- D) Jüpiter
- E) Gezegen

Kolektif Kavramlar: Bireylerin belli bir amaç ve işlev doğrultusunda bir araya gelerek oluşturdukları grubu ifade eden, aynı zamanda bu grubu diğerlerinden ayırmaya yarayan kavramlardır.

Distribütif Kavramlar: Grup ya da topluluğa göre anlamı belirlenebilen, anlamlarını grup veya topluluğun özelliklerinden ya da özelliklerinin paylaşılmasından alan kavramlardır.

8. Buna göre aşağıdakilerden hangisinde sırayla kolektif ve distribütif kavramlar bir arada verilmiştir?

- A) Öğrenci - okul
- B) Asker - Ordu
- C) Milletvekili - Meclis
- D) Futbolcu – takım
- E) Şirket - İşçi

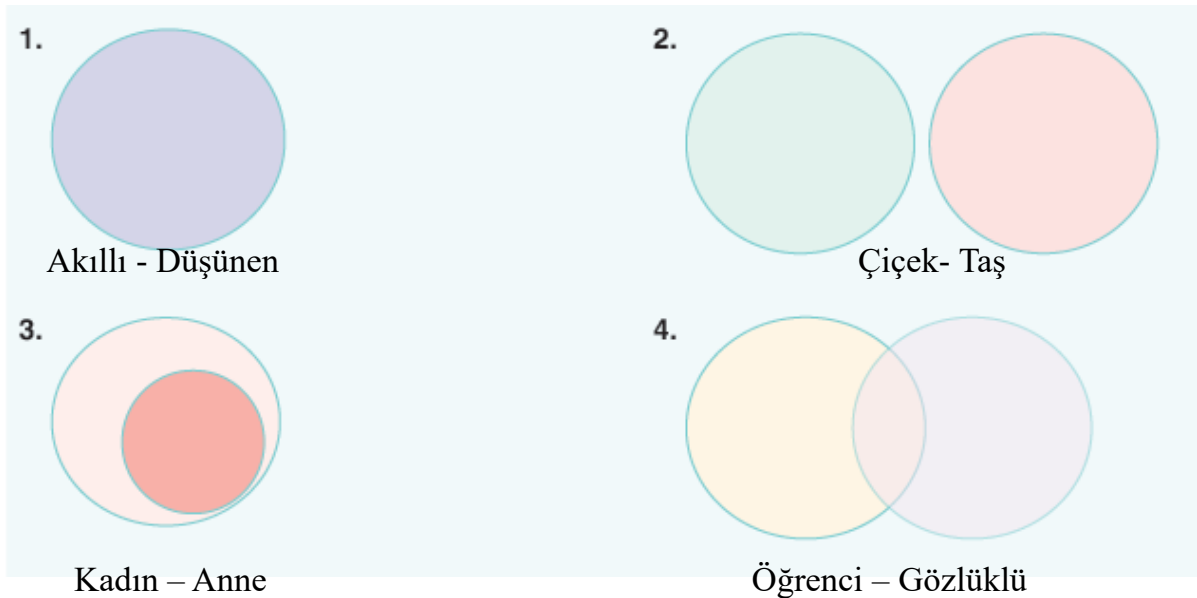
9. Verilen şemaya göre aşağıdakilerden hangisi arasında cins-tür ilişkisi vardır?

- A) Duygulu - Duygusuz
- B) Canlı – Cansız
- C) Canlı – Duygulu
- D) Duygulu -Cismi olmayan
- E) Cansız – Akıllı

Eşitlik: İki kavramın birbiri ile tam olarak örtüşmesidir. İki kavramın kapsamı ve içlemi aynı özelliklere ve bireylere karşılık geliyorsa bu iki kavram arasında eşitlik ilişkisi vardır.

10. Verilen açıklamadan hareketle aşağıdaki kavramlardan hangileri arasında “eşitlik” vardır?

- A) Bitki – Hayvan
- B) Canlı – Solunum Yapan
- C) Canlı – Hayvan
- D) Gözlüklü – Sporcu
- E) Sarışın – Öğrenci

11. Yukarıda verilen kümelerden kaç tanesi doğrudur?

- A) Bir
- B) İki
- C) Üç
- D) Dört
- E) Sıfır

Aristoteles'e göre bir şeyi bilmek onu bütün yönleri ile açıklayarak tanımlamaktır. Bir şeyi tanımlamak ise onun ne olduğunu söylemektir. Yani tanım, bir şeyi özünü belirlemektir.

12. Bu açıklamadan hareketle tanımla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Tanım tam olmalıdır.
- B) Tanım açık olmalıdır.
- C) Tanımda kısır döngü olmalıdır.
- D) Tanımlanan bir özne ile tanımlayan bir yüklemden oluşmalıdır.
- E) Tanımı yapılanın bütün fertleri o tanımın içine girmeli

- I. Hava soğuk ve yağmurludur.
- II. Gökyüzü karanlıktır veya aydınlıktır.
- III. İnsan başarılı ise çalışkandır.
- IV. Bilgi ancak ve ancak tutarlı ise güvenilirlerdir.
- V. Bütün yıldızlar parlaktır.

13. Yukarıdaki öncüllerden hangileri basit bir önermedir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) Yalnız IV
- D) Yalnız V
- E) III ve IV

14. "Bütün kaplumbağalar yavaştır." Önermesinin karşıtının çelişği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bazı kaplumbağalar yavaştır.
- B) Bazı kaplumbağalar yavaştır değildir.
- C) Hiçbir kaplumbağa yavaş değildir.
- D) Bazı yavaşlar kaplumbağalardır.
- E) Bazı kaplumbağalar yavaş olmayandır.

Düz Döndürme: Önermenin niteliğini bozmadan yani olumlu ve olumsuz olma durumunda bir değişiklik yapmadan, özne ve yüklem yerini değiştirmektir. Düz döndürmede amaç önermenin doğruluk değerini bozmadan yeni bir önerme elde etmektir.

15. Buna göre "Bütün müzisyenler yeteneklidir." Önermesinin düz döndürmesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bütün müzisyen olmayanlar yetenekli olmayan değildir.
- B) Bütün yetenekliler müzisyendir.
- C) Bazı müzisyenler yeteneklidir
- D) Hiçbir müzisyen yetenekli değildir.
- E) Bazı yetenekliler müzisyendir.

Ters Döndürme: Önermenin niteliğine dokunmadan önermenin öznesinin olumsuzunu yüklem ve yüklem olumsuzunu özne yapmaktır. Ters döndürmede özne ve yüklem yer değiştirilir ve bunlar olumsuzlanır. Genellikle olumsuzlanma “olmayan” sözcüğü ile yapılır.

16. Buna göre “Bazı çiçekler gül değildir.” Önermesinin ters döndürmesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hiçbir çiçekler gül değildir.
- B) Bazı çiçekler güldür.
- C) Bazı gül olmayanlar çiçek olmayan değildir.
- D) Bütün çiçekler güldür.
- E) Bazı çiçek olmayan gül olmayan değildir.

Bütün canlılar beslenir.

Kartal bir canlıdır.

O halde kartal beslenir.

17. Yukarıda verilen kıyastaki küçük, orta ve büyük terim aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

<u>Küçük terim</u>	<u>Orta terim</u>	<u>Büyük terim</u>
A) Kartal	canlı	beslenme
B) Beslenme	kartal	Canlı
C) Kartal	Canlı	beslenme
D) Kartal	beslenme	canlı
E) Canlı	beslenme	kartal

Hiçbir insan düşünen değildir.

Hiçbir insan ağaç değildir.

O hâlde hiçbir düşünen ağaç değildir.

18. Verilen kıyasın geçerli olmamasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Düşünen kavramı sonuçta kullanıldığı için geçersizdir.
- B) Ağaç kavramı sonuçta kullanıldığı için geçersizdir.
- C) Orta terim sonuç önermesinde yer almaz.
- D) İki olumsuz öncülden sonuç çıkmaz.
- E) Öncüllerden biri mutlaka tikel olmalı

Bütün şairler sanatçıdır.

Ümit Yaşar Oğuzcan şairdir.

O hâlde Ümit Yaşar Oğuzcan sanatçıdır.

19. Verilen kıyasın türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Zincirleme kıyas
- B) Sorit
- C) Kesin kıyas
- D) Entimem
- E) Safsata

Spor yaparsan sağlıklı olursun ve dengeli beslenirsen sağlıklı olursun.

Hem spor yaptın hem dengeli beslendin.

O hâlde sağlıklı olursun.

20. Verilen kıyasın türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Zincirleme kıyas

B) Sorit

C) Dilemma

D) Entimem

E) Safsata